ZESZYT ARCHITEKTONICZNY

W. W. T.

[NR 5]

MAJ 1929.

KOŁO ARCHITEKTÓW W ŁUCKU.

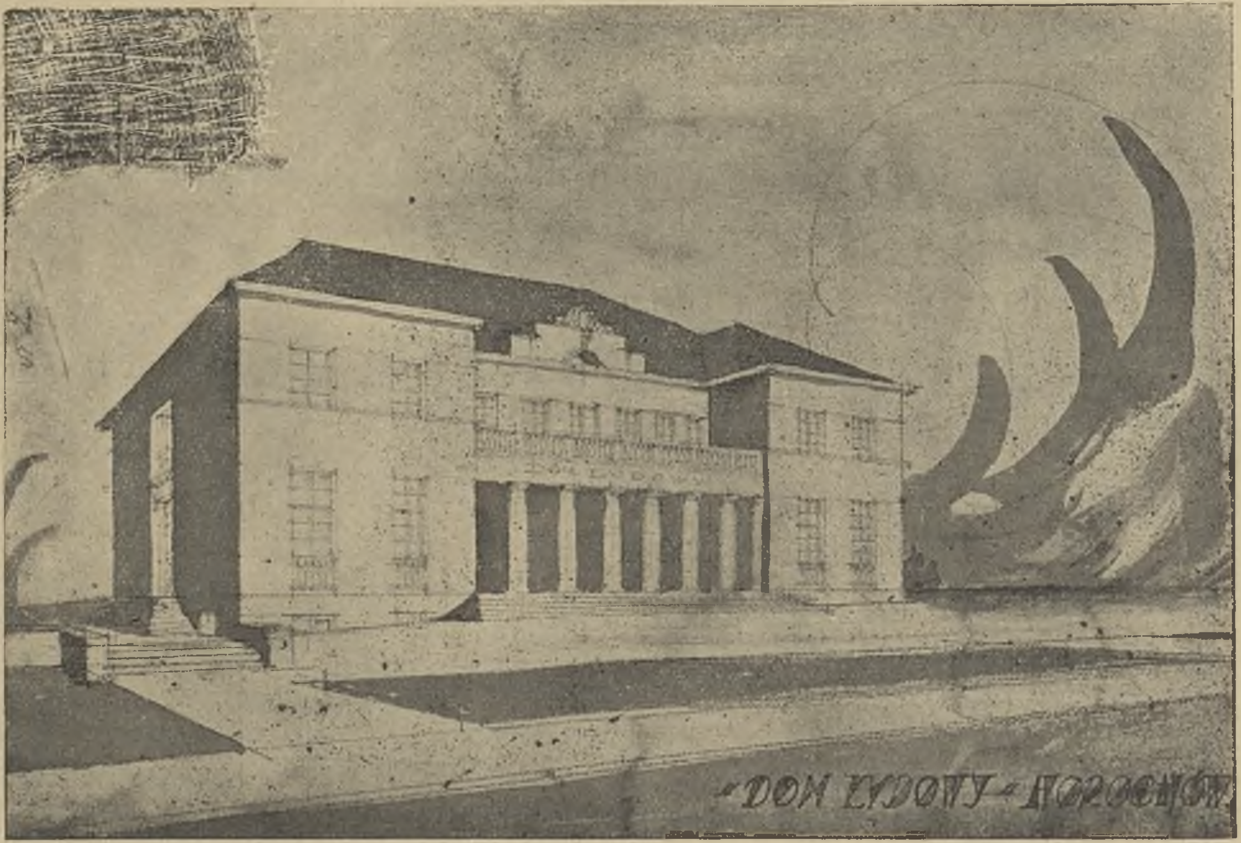
Dążeniem powstałego w ubiegłym roku „Koła Architektów“ w Łucku jest podniesienie obecnego stanu budownictwa na Wołyniu przez popularyzowanie idei racjonalnego budownictwa, oraz zainteresowanie szerszego ogółu zagadnieniami architektury i spraw związanych z architekturą i budownictwem wogóle.

Jedną z dróg wiodącą do celu jest wykorzystanie wydawanego przez Wołyńskie Stowarzyszenie Techników, czasopisma „Wołyńskie Wiadomości Techniczne“, przez stałe umieszczanie działu architektonicznego.

W ten sposób będziemy dążyli do nawiązania ściślejszego kontaktu w sprawach architektonicznych z szerszym ogółem.

Wobec użyczenia nam przez Redakcję, obecnego numeru czasopisma w całości do dyspozycji, wydajemy go jako „Zeszyt architektoniczny“.

KOŁO ARCHITEKTÓW.

Ryc. 1. Arch. Franciszek Kokesz (Łuck). Projekt konkursowy Nr. 2 Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda I. Szkic perspektywiczny.

BUDOWNICTWO NA WOŁYNIU.

Inż.-arch. Jan Siemiątkowski.

Wołyń pod względem budownictwa przedstawia się bardzo ubogo. Stan budownictwa pozostawiony po okupantach jest tak bezwartościowy pod względem walorów estetycznych, utylitarnych i kulturalnych, że trudno coś o tem wzmiankować i to nie tylko na polu budownictwa państwowego, lecz i prywatnego. Szczególnie to ostatnie odznacza się taką szarzyzną, powszedniością a pod względem wyrazu architektonicznego taką pstrokacizną bez smaku i wyrazu — że trudno nawet scharakteryzować i ustalić jakikolwiek kierunek w stylizacji wzniesionych budowli.

Jedynie co się odrazu musi rzucać w oczy przyjezdnemu na Wołyń, to gmachy zabytkowe z czasów przedrozbiorowych jak zamki, klasztory, kościoły lub przerobione na cerkwie, pozatem pałacyki dawne lub znaczniejsze dwory po wsiach lub miasteczkach.

Niemniej urządzenia miejskie dotyczące stanu sanitarnego i hygjeny jak również udogodnień komunikacyjnych pozostawiały albo dużo do życzenia lub leżały zupełnym odłogiem.

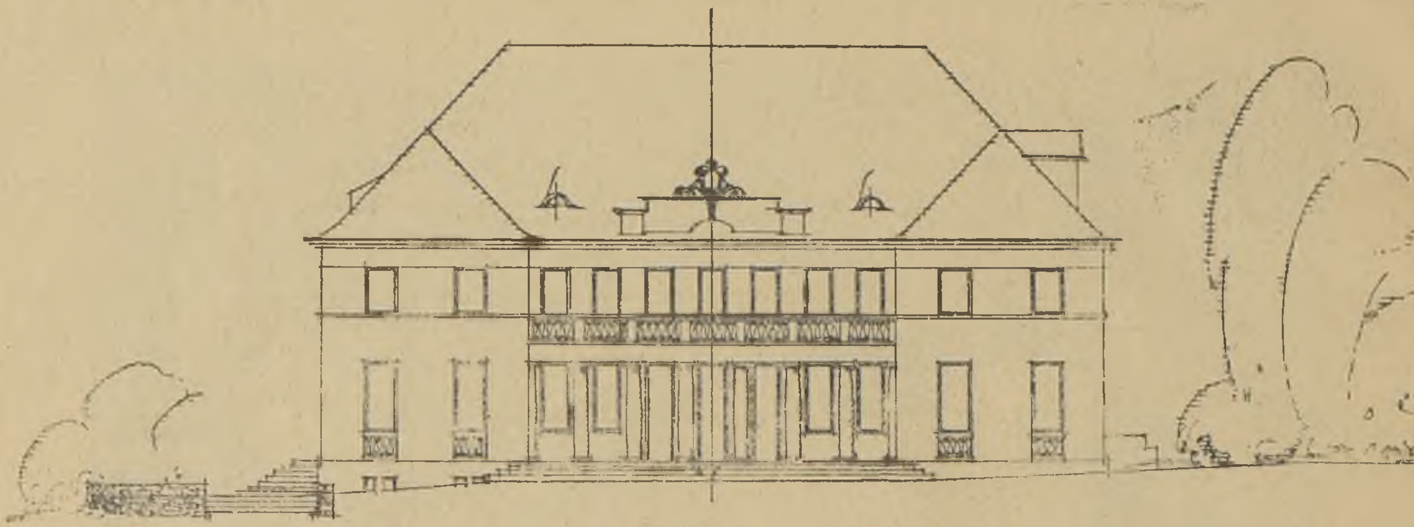
Dość wspomnieć o złych brukach, braku chodników, kanalizacji, wodociągów i t. p. a dalej o regulacji miast, upiększaniu ich i t. d.

W ciągu lat 150 okupacji rosyjskiej miasta wołyńskie z małemi wyjątkami zatraciły zupełnie charakter polski, jedynie częściowo Łuck i w szczególności Krzemieniec zachowały piętno polskiego budownictwa i utrzymują łączność z dawną kulturą polską.

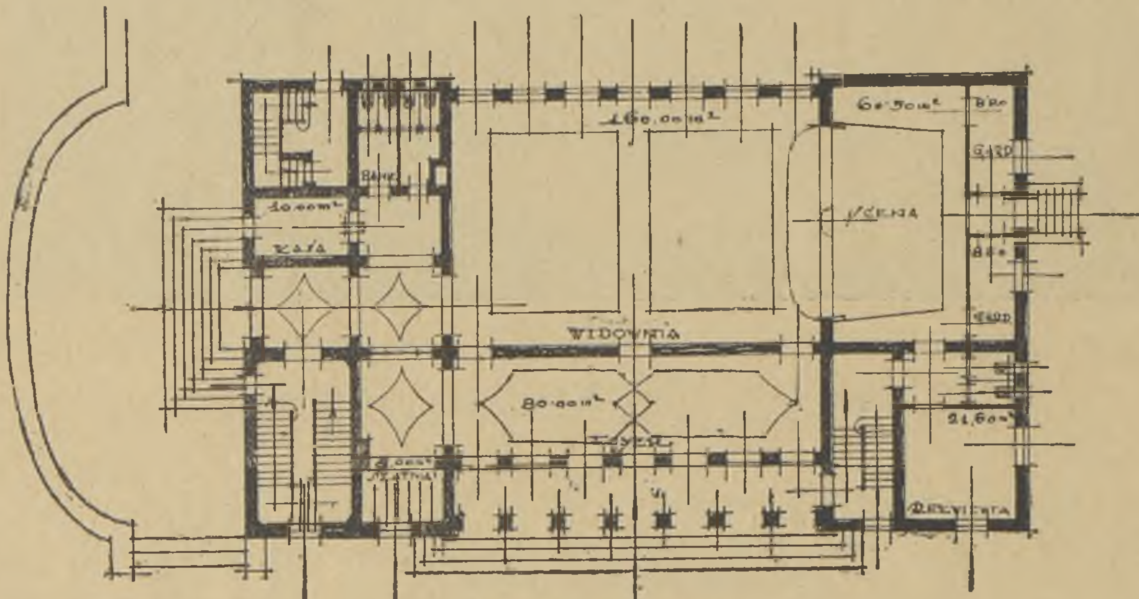
W szczególności Krzemieniec, który, oprócz budynków zabytkowych, zachował prywatne budownictwo prawie nietknięte, jako pierwowzory polskie, niepociągnięte pokostem rosyjskim.

Dziesięciolecie władztwa polskiego na Wołyniu po wskrzeszeniu Polski mało się odbiło pod względem budownictwa na charakterze miast wołyńskich.

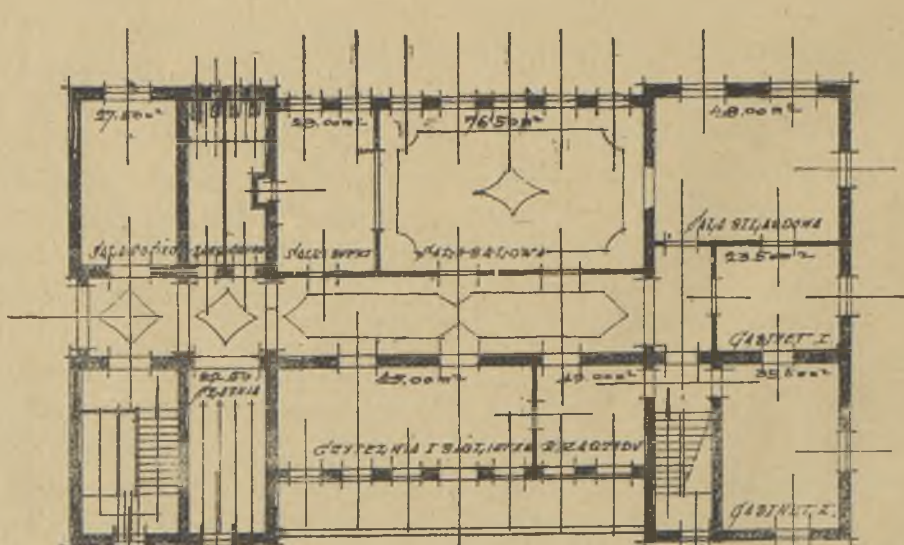
Jest rzeczą zrozumiałą, że nie można odrazu

Ryc. 2. Elewacja frontowa.

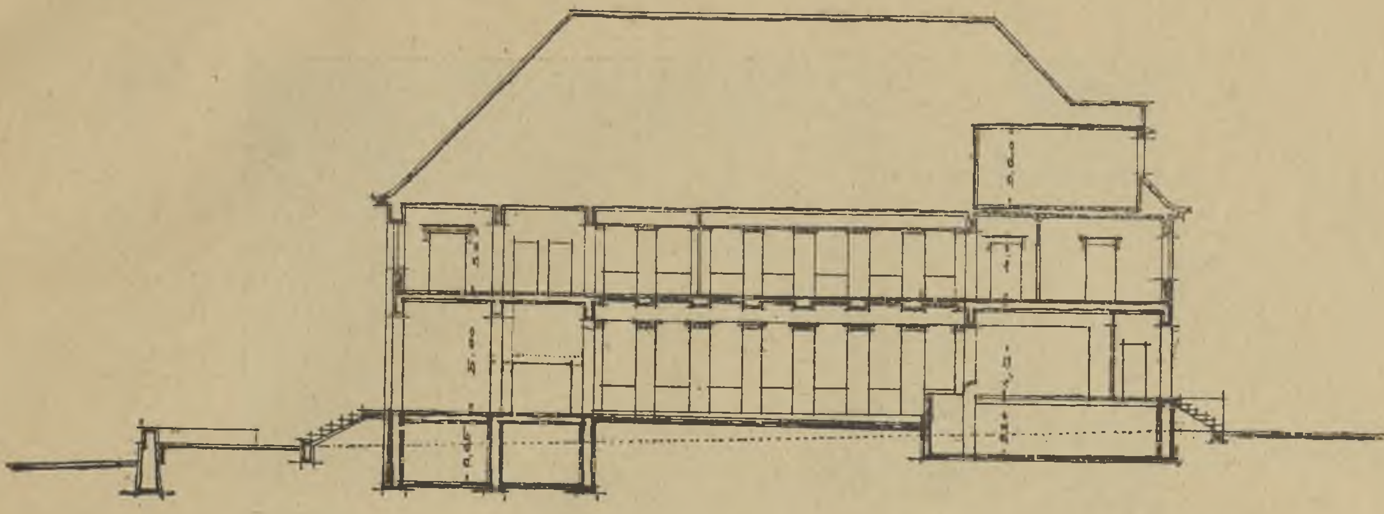

Ryc. 3. Rzut parteru.

Rys. 4. Rzut I piętra.

Ryc. 2—4. Arch. Franciszek Kokesz (Łuck). Projekt konkursowy Nr. 2 Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda I.

Ryc. 5. Przekrój podłużny.

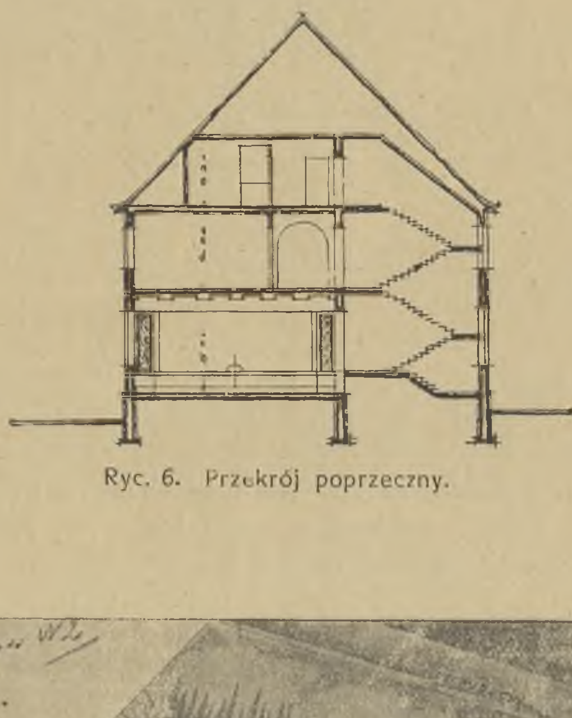
zmienić wyglądu zewnętrznego tych miast w myśl znanego przysłowia, że „nie odrazu Kraków zbudowano“, trudno bowiem przerabiać lub znosić to co już istnieje, i jedyną radą na to byłoby wypełnić miasta nowemi budowlami tak rządowemi jak i prywatnemi, które nowoczesnym wyglądem i znaczną ilością dominowałyby nad szarą masą przeszłości, inaczej mówiąc stworzyć ruch budowlany i starać się by temu ruchowi nadać piętno swojskie.

Niestety ten ruch budowlany nie istnieje i prawdopodobnie nie prędko nastąpi — przynajmniej w takich rozmiarach jak byśmy sobię tego życzyli. Narazie sfery rządowe wytężyły swą uwagę na uporządkowanie miast pod względem bezpieczeństwa, komunikacyjnym, sanitarnym i estetycznym, dążąc jaknajtańszym kosztem do upiększenia i umożliwienia kulturalnych wymogów życia codziennego.

Przychodząc do konkretnych wyników akcj budowlanej Państwa należy odnotować następujące momenty:

1. W pierwszym rzędzie zajęło się Państwo odbudową wsi wołyńskiej, jako najbardziej zrujnowanej wojną; przyszło więc z pomocą ludnośc wiejskiej przedewszystkiem materjałami w naturze, a następnie gotówką—i choć niepodobna obliczyć dzisiaj wartości tej akcji — jednak zgóry można orzec, że pochłonęła ona największe ofiary ze strony Skarbu Państwa. I dziś akcję tę należy uważać za będącą na ukończeniu.

2. Drugą z kolei akcją, zakrojoną na szeroką skalę była budowa domów urzędniczych w miastach powiatowych Wołynia. Na 10 powiatów Wołyńskich pobudowano 8 kolonji urzędniczych (nie otrzymały kolonji Zdołbunów i Dubno) razem 61 domów o pojemności 265 mieszkań różnej

Ryc. 6. Przekrój poprzeczny.

Ryc. 7. Sytuacja.

Ryc. 5—7. Arch. F. Kokesz (Łuck). Projekt konkursowy Nr. 2• Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda I.

Ryc. 8. Arch. Władysław Stachoń (Łuck). Projekt konkursowy Nr. 1. Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda II. Szkic perspektywiczny.

wielkości. Przybliżony koszt całkowity wynosi około 4.200.000 zł.

Akcję budowy domów urzędniczych należy uważać jako niezakończoną i Urząd Wojewódzki Wołyński czyni starania, aby akcję tę ożywić i rozszerzyć—jako bezwzględnie pożyteczną i konieczną.

3. Budowa strażnic Korpusu Ochrony Pogranicza, która na odcinku wołyńskiego pogranicza pochłonęła znacznie większe sumy, jednakże dla użytku społecznego czy podniesienia kulturalnego kraju znaczenia większego nie posiada.

4. Z dziedziny budowy państwowych gmachów należy odnotować następujące fragmenty:

a) budowa Banku Rolnego w Łucku,
b) „ Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Łucku,
c) budowa Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Równem,
d) budowa Gimnazjum Państw. w Łucku,
e) „ Starostwa w Kowlu,
f) odbudowa Zamku dla Starostwa w Dubnie,
g) budowa Kasy Skarbowej w Horochowie,
h) „ warsztatów Szkoły Mierniczej w Kowlu,
i) budowa składnicy Monopolu Tytoniowego w Krzemieńcu,

oraz wybudowane do r. 1927 w Łucku Bank Polski i Izba Skarbowa.

Wszystkie te budowle są już w wykonaniu, natomiast Urząd Wojewódzki wypracowuje plan pięciolecia nowych budynków 5 starostw, Urzędu Wojewódzkiego, domów urzędniczych, które to budowle będą kolejno realizowane w przyszłości.

Pozatem w najbliższym czasie projektują się do budowy: Dyrekcja Lasów Państw. oraz Dyrekcja Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń.

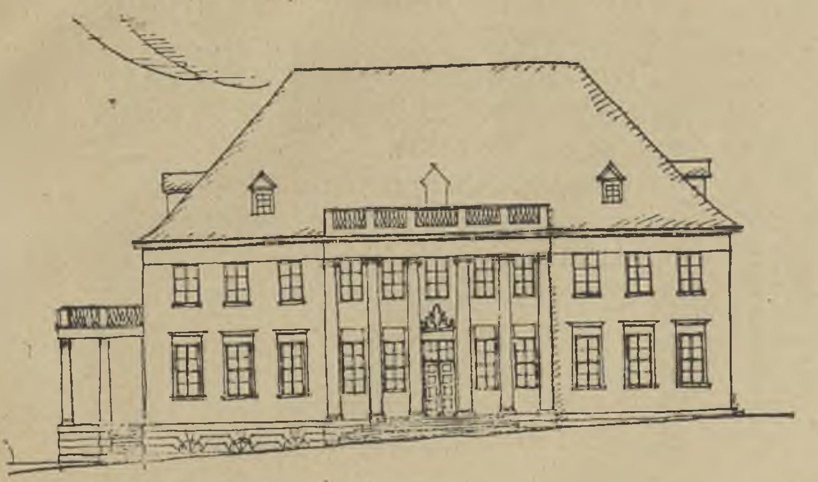
To byłoby wszystko, co się buduje lub zamierzone do budowy na najbliższą przyszłość.

5. Pozatem godne uwagi jest usiłowanie M. R. P. przy zapoczątkowaniu akcji budowy domów z materjałów zastępczych po wszystkich powiatach.

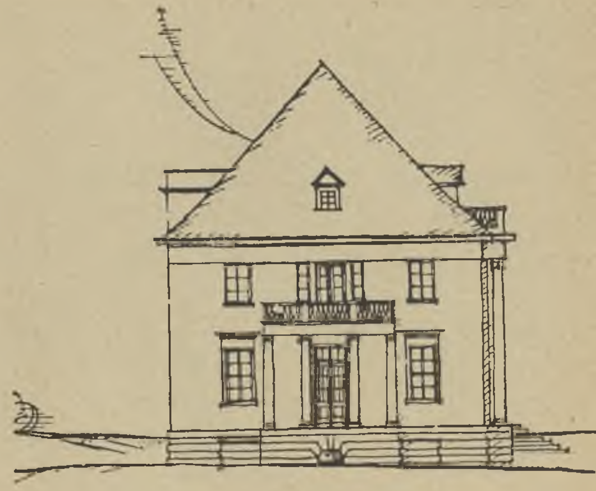
6. Ożywienie produkcji cegły przez popieranie budowy nowych cegielni sejmikowych, miejskich i prywatnych.

Z budownictwa miejskiego na Wołyniu rzuca się w oczy fakt przedewszystkiem budowy zakładów dochodowych, a więc elektrowni, rzezni, hal targowych, cegelni, które znakomicie wspierają szczupłe dochody magistratów i dlatego są w pierwszym rzęsą inwestowane; dalej magistraty wytężają siły na zapoczątkowanie akcji wodociągowo-kanalizacyjnej, aby poprawić stan zdrowotny i kulturalny ludności; na ostatnim już planie idą budowle ogólnego użytku, jak magistraty, szkoły, szpitale, domy czynszowe i t. p.

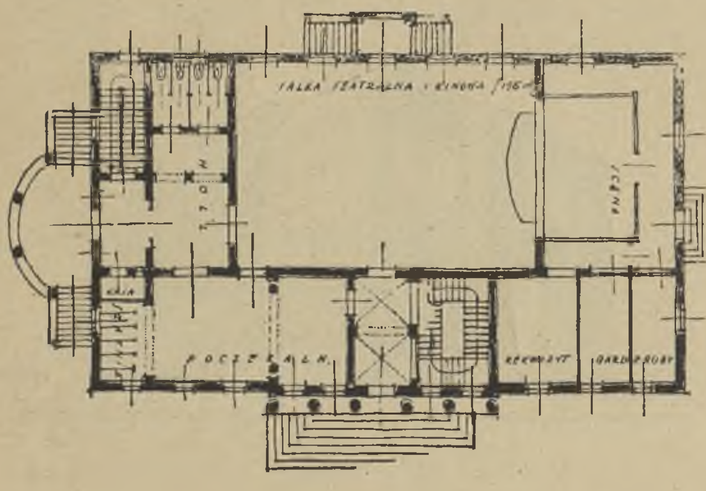
Ostatni dział jest traktowany najsłabiej, gdyż wyników żadnych niema, leży przeważnie w dzie-

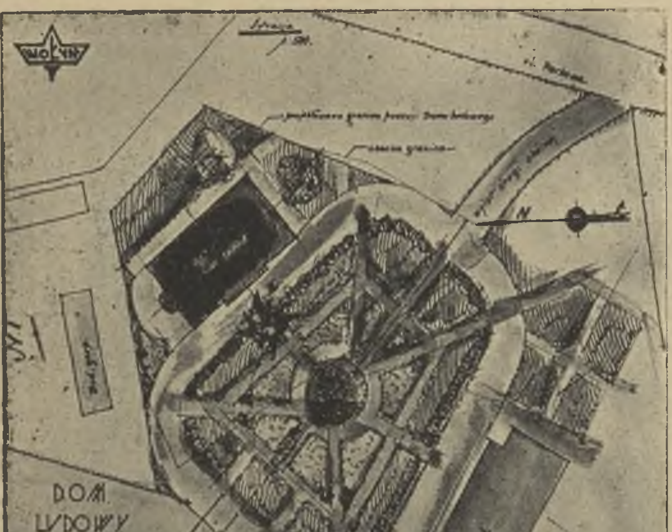
Ryc. 9. Elewacja frontowa.

Ryc. 12. Elewacja boczna.

Ryc. 10. Rzut parteru.

Ryc. 11. Sytuacja.

Ryc. 9—12. Arch. Wł. Stachoń (Łuck).' Projekt konkursowy Nr. 1. Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda II.

dzinie zamierzeń, i będzie realizowany w miarę uzyskania funduszów.

Większe szkoły budują się jedynie w Kowlu, Równem i Dubnie.

Z budownictwa Sejmikowego należy ujawnić pieczę w kierunku budowy szpitali (Włodzimierz, Łuck i Krzemieniec), sanatorjum dla gruźlicznych dzieci (Kowel, Klewań), budową cegielni w Równem, Domu Ludowego w Horochowie oraz cały szereg szkół ludowych po gminach.

Z budownictwa społecznego lub napół państwowego należy odnotować kilka współdzielni mieszkaniowych w Równem oraz budowę gmachu Powiatowej Kasy Chorych w Równem, oraz projektowaną w Łucku.

Najfatalniej jednak przedstawia się ruch budowlany prywatny. Wprawdzie istnieje pewien ruch i to dość znaczny w miastach Równe, Łuck, Kostopol i innych, lecz idzie on w kierunku małych domków dla własnego użytku i to przeważnie na przedmieściach o charakterze wiejskich domków, drewnianych i przeważnie minjaturowych rozmiarów.

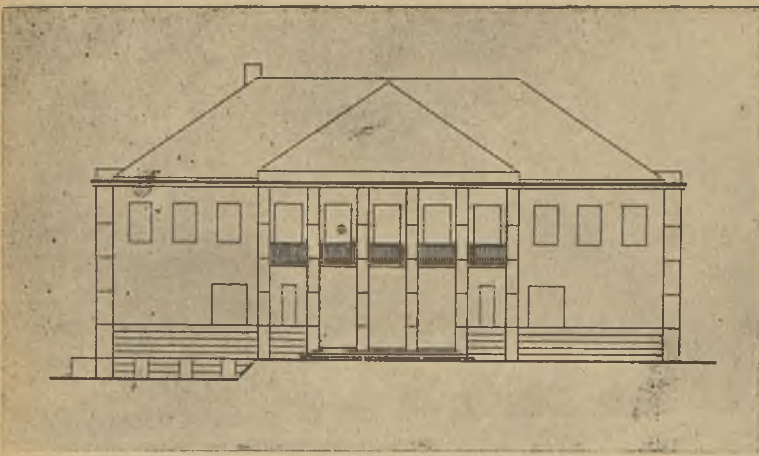
Natomiast budowa domów mieszkalnych o większych rozmiarach, któraby mogła częściowo złagodzić głód mieszkaniowy t-j. kamienic czynszowych *nie istnieje wcale.* Powstało naturalnie kilka lub kilkanaście większych domów w Łucku i Równem, lecz te budują się przeważnie dla sklepów lub biur handlowych, górne piętra są rozchwytane przez instytucje jak magistraty, banki prywatne, kina i t. p.

Głód mieszkaniowy natomiast wzmaga się stale, a warunki mieszkaniowe w starych domach objętych ustawą o ochronie lokatorów są poprostu niedoopisania wskutek ciasnoty, spowodowa-

nej taniością tych mieszkań — a drożyzną nowowybudowanych.

Przyczyny słabego ruchu budowlanego i zupełnej abstynencji od budowy domów czynszowych są ogólnie znane:

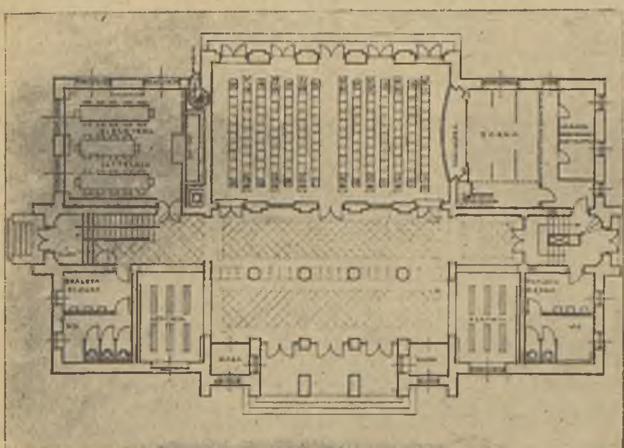
1. Najważniejszą przyczyną jest wadliwe prawodawstwo a więc ustawa o ochronie lokatorów, która zachwiała faktycznie prawem własności w stosunku do starych domów. Aczkolwiek do nowych domów nie stosuje się ona, ednakże dla budujących nowe domy powstaje obawa, że w blizkiej przyszłości może być rozciągnięta i na nowopowstałe domy.

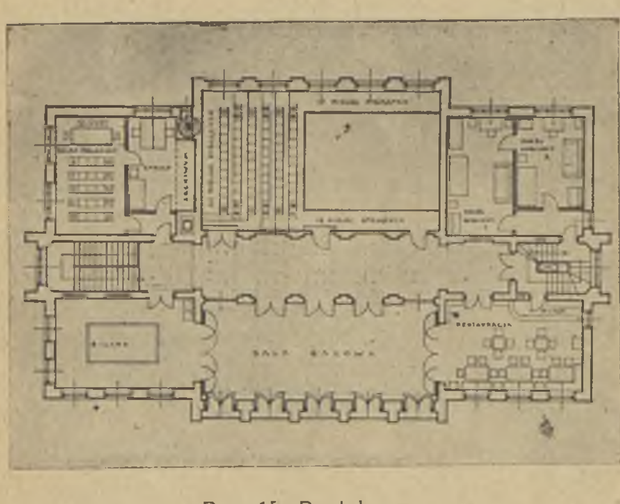
Ryc. 13. Elewacja frontowa.

Ryc. 16 Szkic perspektywiczny.

Ryc. 14. Rzut parteru.

Ryc. 15. Rzut I p.

Ryc. 17. Sytuacja.

Ryc. 13—17. Arch. Kario (Warszawa). Projekt konkursowy Nr. 5 Domu Ludowego w Horochowie. Nagroda III.

Druga ustawa o rozbudowie miast, w ustępie 4 daje szerokie możliwości dla budujących w szczególości do odbudowy starych domów lub zniesienia zrujnowanych, lecz art. 11 ustawy o ochronie lokatorów unicestwia te możliwości w zasadzie, gdyż świadczenia dla lokatorów w tych wypadkach są zbyt wygórowane.

2. Drożyzna kredytu, a właściwie brak wolnej gotówki, gdyż kapitał prywatny znajduje lepszą lokatę w przedsiębiorstwach lub w handlu, uzyskując większe oprocentowanie niż mógłby osiągnąć z wybudowanego domu.

3. Zubożenie średniej warstwy ludności jak urzędników, rzemieślników i innych obywateli wolnych zawodów, których oszczędności przed wojną przeważnie szły na budowę domów, lub zasilały gotówką banki.

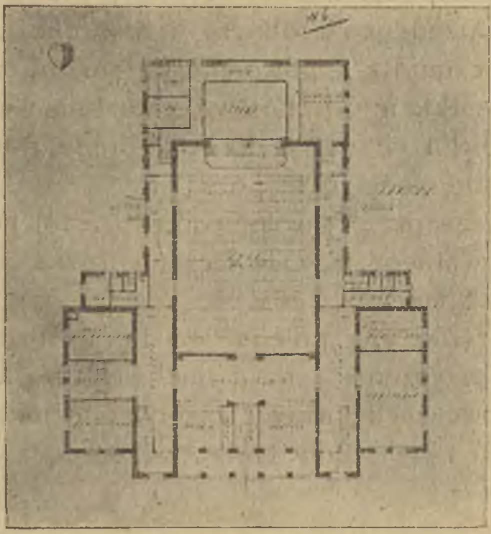
4. Drożyzna terenów pod budowę.

5. Niedostateczne zasilania i zbyt trudne uzyskanie pożyczek od Banku Gospodarstwa Krajowego z powodu drobnych kontyngentów, przyznawanych miastom wołyńskim.

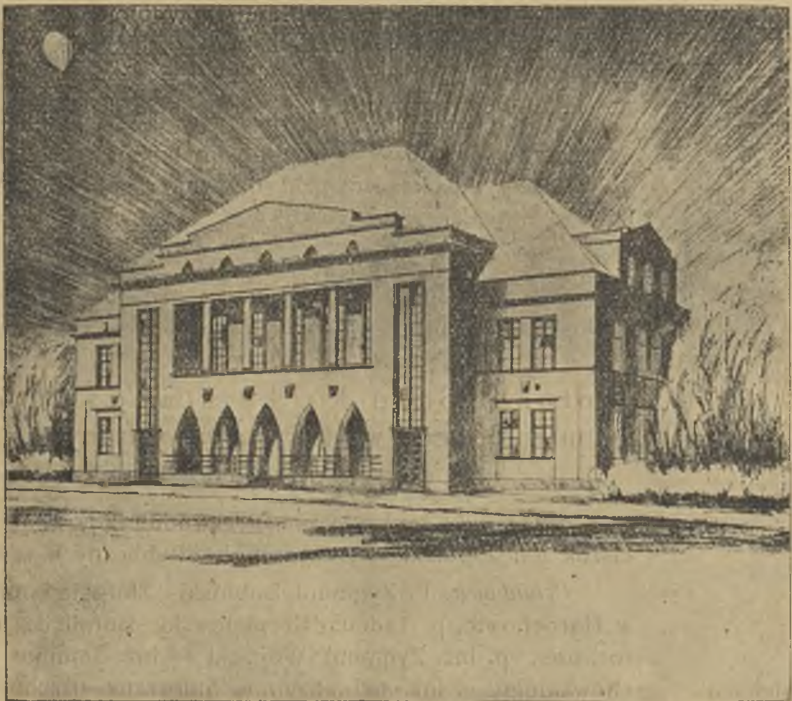
6. Wreszcie wielkie koszta budowy domów mieszkalnych, które z całkowitem wykończeniem i instalacjami należy określić średnio na 60 zł. za 1 m^3. W porównaniu do przedwojennych cen 20 koron i 8 rubli za 1 m^3 w zaborach austryjackim i rosyjskim co miało jedną wartość, koszt obecny jest prawie o 60% wyższy. Niepomiernie wzrosły ceny na drzewo, oraz na cegłę; robocizna pozostała mniej więcej w tej samej mierze — jednakże wydajność i fachowość robotnika znacznie się

Ryc. 18. Elewacja frontowa i przekrój.

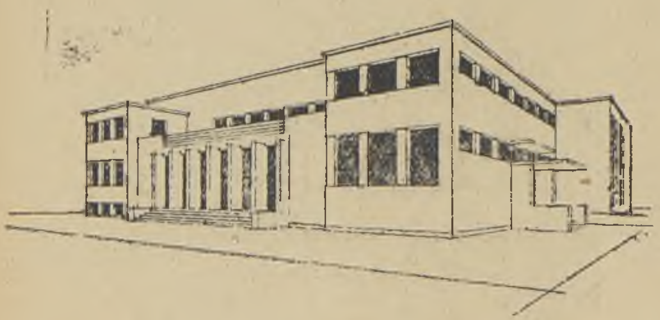

Ryc. 19. Rzut parteru.

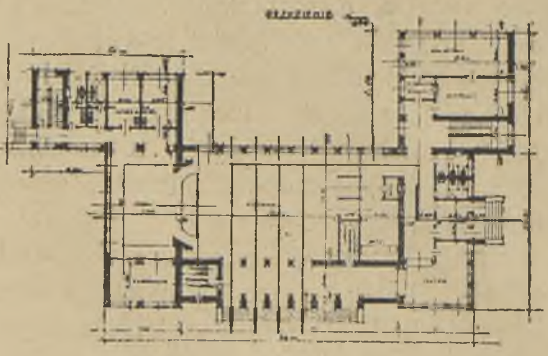

Ryc. 20. Szkic perspektywiczny.

Ryc. 18—20. Projekt konkursowy Nr. 6 (Godło serce) Domu Ludowego w Horochowie. — Praca wyróżniona.

Ryc. 21. Szkic perspektywiczny.

Ryc. 22. Rzut parteru.

Ryc. 21—22. Projekt Konkursowy Nr. 4. Domu Ludowego w Horochowie. — Praca wyróżniona poza konkursem.

obniżyła. Stąd—konsekwencja—że oprocentowanie włożonego kapitału w budowę, które wraz z amortyzacją i zarządem i drobnym remontem należałoby ustalić na 10%, powoduje nadmierny czynsz np. za mieszkanie 3-pokojowe z kuchnią wyniesie około 3000 złotych rocznie, na co średnio zarabiający obywatel nie może sobie pozwolić.

Powyższe przyczyny powodują zastój budownictwa prywatnego, a cały ciężar i troska o zaradzenie złu spada na Państwo.

Zaradzenie złu polega jednak na usunięciu ogólnych przyczyn stagnacji budownictwa: a więc:

1) Nowelizacji ustawy o ochronie lokatorów w kierunku zwiększenia czynszów, oraz przymusowej eksmisji ze zrujnowanych domów, wtedy, kiedy właściciel dowiedzie niezbicie, że będzie budował nowy budynek na miejsce zrujnowanego.

2) Wynalezienie wydatnych funduszów dla obfitszego zasilania pożyczkami nowobudujących się domów, przez zastosowanie specjalnego podatku na rozbudowę.

3. Dążenie do potanienia materjałów budowlanych, zwłaszcza drzewa i cegły jako najważniejszych materjałów, a następnie potanienie robocizny przez zwiększenie wydajności pracy i zmniejszenie świadczeń socjalnych przy budowie i przemyśle budowlanym.

Konkurs na projekt „Domu Ludowego" w Horochowie.

Wyciąg z programu konkursu.

I. Sutereny.

1) Kuchnia, spiżarki, piwnice, pomieszczenie na opał.
2) Pomieszczenie na centralne ogrzewanie (kotłownia).

II. Parter.

1) Sala kinowa — jednocześnie i teatralna n. 200—300 osób ze sceną.
2) Garderoby dla artystów.
3) Pomieszczenia na rekwizyta i dekoracje.
4) Szatnia.
5) Bibljoteka—czytelnia na 30 osób.

III. I piętro.

1) Salka balowa na 100 osób.
2) Salka bufetowo-restauracyjna.
3) 2 gabinety.
4) Mała salka posiedzeń na 30 osób.
5) Pokój bilardowy.
6) Gabinet zarządu.
7) Klatka schodowa druga.
8) Dwa pokoje mieszkalne.

O ile kwadratura pomieszczeń piętra będzie większą od kwadratury parteru, — pokoje mieszkalne i gabinety można zaprojektować na poddaszu.

IV. Styl budynku swojski — przypominający pomnik polskości: budynek murowany, kryty dachówką, koszt budynku winien wynosić około 300.000 zł.

V. Regulacja całego placu przed budynkiem.

Termin konkursu ogłoszono do dnia 1.II-1929 r.

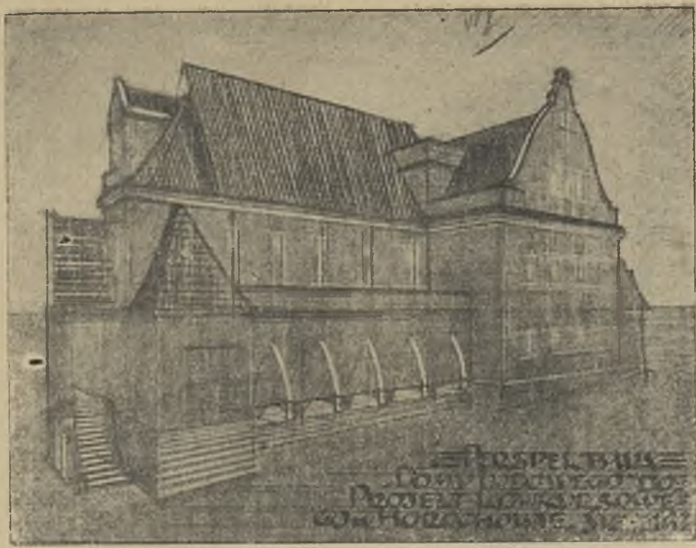
Ilość i wysokość nagród ustalono w sposób następujący:

I	nagroda	1.000 zł.
II	„	700 zł.
III	„	400 zł.

Protokuł Sądu konkursowego na projekt Domu Ludowego w Horochowie spisany w Łucku dnia 15 lutego 1929 r.

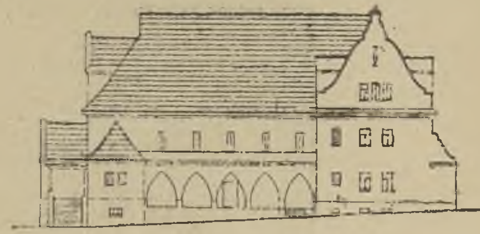
Skład sądu konkursowego: Przewodniczący p. inż. Franciszek Księżopolski—Dyrektor Robót Publicznych w Łucku.

Członkowie: P. Zygmunt Bobiński—Starosta Powiatowy w Horochowie, p. Tadeusz Czepielewski—Burmistrz m. Horochowa, p. Inż. Zygmunt Wójcicki — Inż. Sejmiku Horochowskiego, p. Inż.-arch. Szymon Sidorczuk—Architekt m. Równego, p. Inż.-arch. Lucyan Timoftiewicz — Architekt wolno-praktykujący.

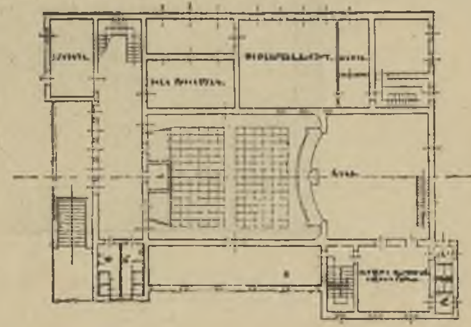

Ryc. 23. Szkic perspektywiczny.

Ryc. 23—25. Projekt konkursowy Nr. 8. (Godło: Pomnik Polskości) Domu Ludowego w Horochowie.

Ryc. 24. Elewacja frontowa.

Ryc. 25. Rzut parteru.

Eksperci: P. Inż.-arch. Jan Siemiątkowski — Naczelnik Oddziału Arch.-Budowlanego Dyrekcji Robót Publicznych, p. Inż. Ludwik Samotyja — Architekt Rejonowy w Łucku, Sekretarz: Michał Markow — referent budowlany Dyr. Rob. Publicznych.

Sąd Konkursowy w powyższym składzie zapoznawszy się dokładnie z treścią programu konkursowego przyjął wytyczne, którym mają odpowiadać nadesłane prace. Najistotniejszemi warunkami temi są:

1. pod względem zewnętrznym—swojskość architektury dach wysoki, kryty dachówką

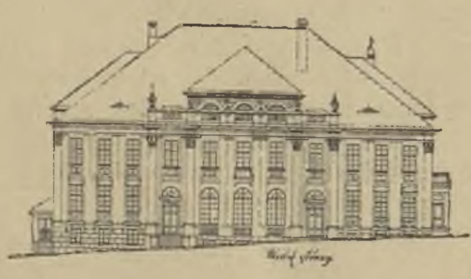
2. pod względem kosztów budowy warunkiem konkursu jest kwota około 300.000 zł.; ponieważ przeciętny koszt jednego mtr.³ budowy gmachów o charakterze społecznym na Wołyniu wynosi od 50 do 60 zł., objętość budynku ustalono na 5,000 do 6.000 mtr.³.

3. Dobre rozwiązanie sytuacyjne.

Następnie przystąpiono do otwarcia prac architektonicznych w kolejności według sporządzonego uprzednio przez Komitet Budowy rejestru.

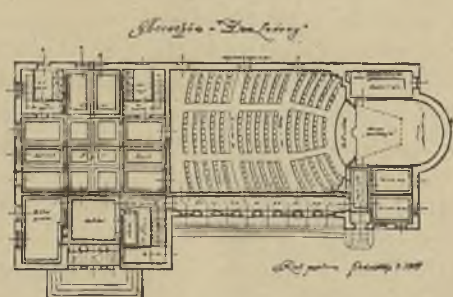

Ryc. 26. Projekt konkursowy Nr. 3 Domu Ludowego w Horochowie. Szkic perspekt.

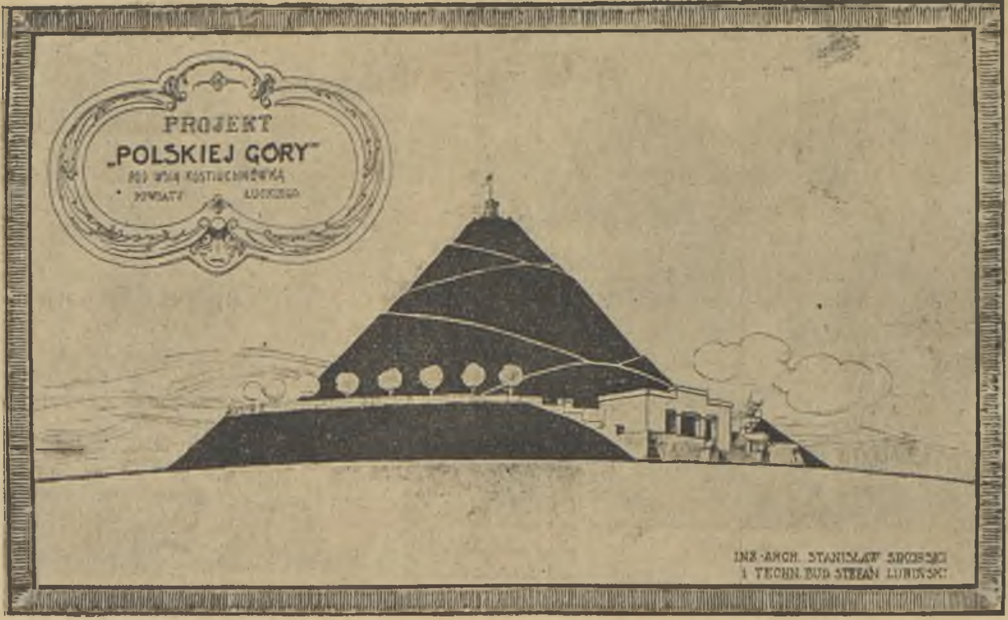
Ryc. 27. Projekt konkursowy Nr. 12 (Godło Krzemień). Domu Ludowego w Horochowie.

Ryc. 28—29. Projekt konkursowy Nr. 10 (Godło: Bona) Domu Ludowego w Horochowie.

Rzut parteru i elewacja frontowa.

Ryc. 30. Arch. Stanisław Sikorski i bud. Stefan Lubiński. Projekt konkursowy Nr. 3 Kopca na Polskiej Górze pod Kostiuchnówką. Odznaczenie I.

Wpłynęło 12 prac:

Nr. 1. godło „Wołyń"
Nr. 2. „ „As"
Nr. 3. bez godła
Nr. 4. „ „
Nr. 5. „ „
Nr. 6. godło „Serce"
Nr. 7. „ Żegota „13"
Nr. 8. „ „Pomnik Polskości"
Nr. 9. bez godła
Nr. 10. godło „Bona"
Nr. 11. bez godła i bez koperty wewnętrznej.
Nr. 12. godło „Krzemień".

Po dokładnem zapoznaniu się z projektami, oraz po wysłuchaniu sprawozdania Ekspertów, Sąd Konkursowy wyłączył od przyznania nagród następujące projekty:

Nr. 3. Jako nieodpowiadający wszystkim trzem wyżej wymienionym warunkom konkursu.
Nr. 4. Detto.
Nr. 7. Ze względu na prymitywne ujęcie tak elewacji, jak i rzutów oraz zupełnego nieliczenia się autora z przepisami policyjnemi o bezpieczeństwie publicznem dla sal widowiskowych.
Nr. 8. Jako nieodpowiadający warunkom drugiemu i trzeciemu, oraz ze względu na nienależyte rozwiązanie rzutów (sala balowa niema dogodnego połączenia z główną klatką schodową, sala bilardowa zbyt mała i brak pomieszczenia na rekwizyta teatralne).
Nr. 11. Jako niedostatecznie opracowany (brak przekrojów).
Nr. 12. Jako nieodpowiadający warunkom pierwszemu i drugiemu.

Pozostałe sześć prac, jako odpowiadające wszystkim trzem warunkom, a mianowicie Nr. Nr.: 1, 2, 5, 6, 9, j 10 Sąd Konkursowy poddał ściślejszemu badaniu, przyczem stwierdzono:

Projekt Nr. 1. Praca odznacza się prostotą założenia rzutów i skromną, a szlachetną architekturą harmonizującą z istniejącym gmachem Starostwa, dobrym rozkładem pomieszczeń, jak również ich wymiarów i wewnętrznych komunikacji. Rozwiązanie sytuacji jest bardzo dobre. Braki projektu: sala balowa nieco zamała, wyjście zapasowe ze sali teatralnej jest nieodpowiednie.

Projekt Nr. 2. Praca wyróżnia się swojską, a wykwintną architekturą, bardzo dobrem rozwiązaniem rzutów i wewnętrznych komunikacji, oraz bardzo dobrem i logicznem zgrupowaniem ubikacji. Sytuacja rozwiązana jest dobrze Do braków projektu można zaliczyć jedynie cokolwiek zamałe wymiary sali balowej.

Projekt Nr, 5. Praca pod względem architektury zewnętrznej jest dobra, zaś pod względem rozwiązania rzutów i rozkładu ubikacji—bardzo dobra. Opracowanie techniczne znakomite. Rozwiązanie sytuacyjne dobre. Do słabych stron projektu zalicza się zbyt szczupłe wymiary tak sali teatralnej, jak i balowej na korzyść nadmiernie rozszerzonych korytarzy i westybuli, oraz niewłaściwą różnicę poziomów kondygnacji.

Projekt Nr. 6. Architektura bogata, jednak zbyt pretensjonalna, nieodpowiada dla małego miasteczka. Rzut w parterze rozwiązano poprawnie, na piętrze zbyt rozbity (sala balowa jest zupełnie izolowana). Pokoje na drugim piętrze mają charakter przypadkowy, jako doczepione do klatek schodowych. Sytuacja nieopracowana.

Projekt Nr. 9. Architektura aczkolwiek w charakterze swojskim, jednak wskutek rozczłonkowania rzutów jest zbyt niespokojna i nieutrzymana w proporcjach. Rzuty założone są wadliwie: sala teatralna, jak również balowa są zbyt szczupłe na korzyść obszernych korytarzy, sala bilardowa zamała, połączenie kasy z szatnią niewłaściwe, brak zapasowego wyjścia. Sytuacja dobra.

Protokół Nr. 10. Elewacja dobra, jednak o charakterze obcym, sygnaturka zbędna. W zaprojektowaniu rzutu poziomego całą uwagę zwrócono na salę teatralną kosztem innych ubikacji, stanowiących właściwy Dom Ludowy.

Holl jest zaobszerny, natomiast korytarz przy sali teatralnej za wąski. Na piętrze ubikacje zaszczupłe, z jedynem dojściem do nich przez bufet. Brak kabiny projekcyjnej. Sytuacja dobra.

Przystąpiono następnie do tajnego głosowania, przyczem jednogłośnie przyznano: pierwszą nagrodę pracy Nr. 2 oznaczoną godłem „As", drugą pracy—Nr. 1 oznacz. godłem „Wołyń" i trzecią—pracy Nr. 5 bez godła.

Po otwarciu kopert okazało się, że pierwszą nagrodę za pracę Nr. 2 otrzymał *Architekt Franciszek Kokesz z Łucka*, drugą nagrodę za pracę Nr. 1 *Architekt Władysław Stachoń z Łucka* i trzecią za pracę Nr. 5 *Architekt Leonard Kario z Warszawy.*

Jednocześnie uchwalono przyznać zaszczytną wzmiankę dla pracy wyróżnionej Nr. 6 oznaczonej godłem „Serce".

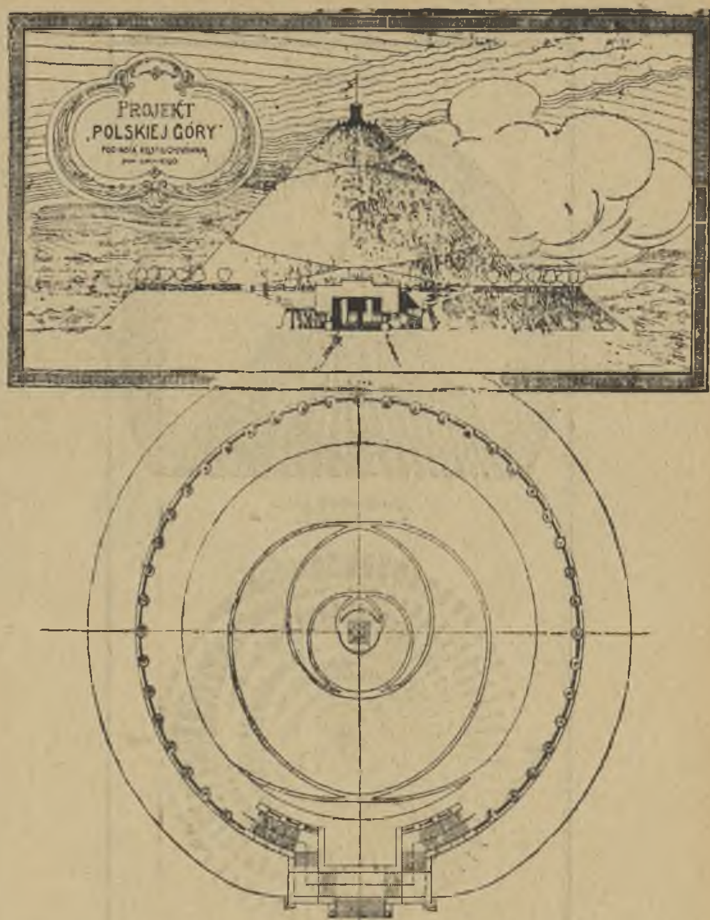
Pozatem Sąd Konkursowy poza konkursem postanowił wyrazić uznanie pracy Nr. 4 (wyłączonej z konkursu) za udatnie i harmonijnie rozwiązane elewacje.

Przewodniczący *(—) Inż. Franciszek Księżopolski.*

Członkowie:
(—) Z. Bobiński,
(—) inż.-arch. Lucjan Timoftijewicz,
(—) inż.-arch. S. Sidorczuk,
(—) inż. Zygmunt Wójcicki,
(—) Tadeusz Czepielewski.

Eksperci:
(—) J. Siemiątkowski,
(—) inż. L. Samotyja

Sekretarz *(—) Markow.*

Ryc. 31. Arch. Stanisław Sikorski i bud. Stefan Lubiński. Projekt konkursowy Nr. 3. Kopca na „Polskiej Górze" pod Kostiuchnówką. Odznaczenie I. Widok i rzut.

Konkurs na projekt pamiątkowego Kopca na „Polskiej Górze" obok Kościuchnówki.

W związku z uroczystościami Legjonowemi w m. lipcu 1928 r. i projektowaniem przez Komitet uroczystości usypania na Polskiej Górze, obok wsi Kośtiuchnówka w pow. Łuckim pamiątkowego Kopca, Dyrekcja Robót Publicznych ogłosiła w dniu 8 czerwca 1928 r. konkurs na projekt omawianego kopca dla architektów w obrębie tut. Dyrekcji.

I Wyciąg z warunków konkursu:

Wysokość kopca 30 m, podstawa 60 m., wejścia spiralne, krzyżujące się. Na szczycie kopca obelisk-pomnik o podstawie, na której z czterech stron winny być umieszczone emblematy w płaskorzeźbie. Ze względu na piaszczysty teren i materjał do sypania kopca, założenie winno być proste i jasne. Termin nadsyłania prac 28 czerwca 1929 r.

II. Wyciąg z protokułu Sądu Konkursowego z dn. 6.VII.1928.

Skład Sądu:

1. Inż. Franciszek Księżopolski, Dyrektor Dyrekcji Robót Publicznych w Łucku.

2. Inż. Arch. Jan Siemiątkowski, radca budownictwa, Naczelnik Oddz. Archit.-Budowlanego Dyrekcji Rob. Publ. w Łucku.

3. Dr. Feliks Wadowski, członek Komitetu wykonawczego i przewodniczący Sekcji finansowej budowy kopca w Kostiuchnówce.

4. Komendant Wołyńskiego Okręgu Związku Strzeleckiego, Józef Pałac.

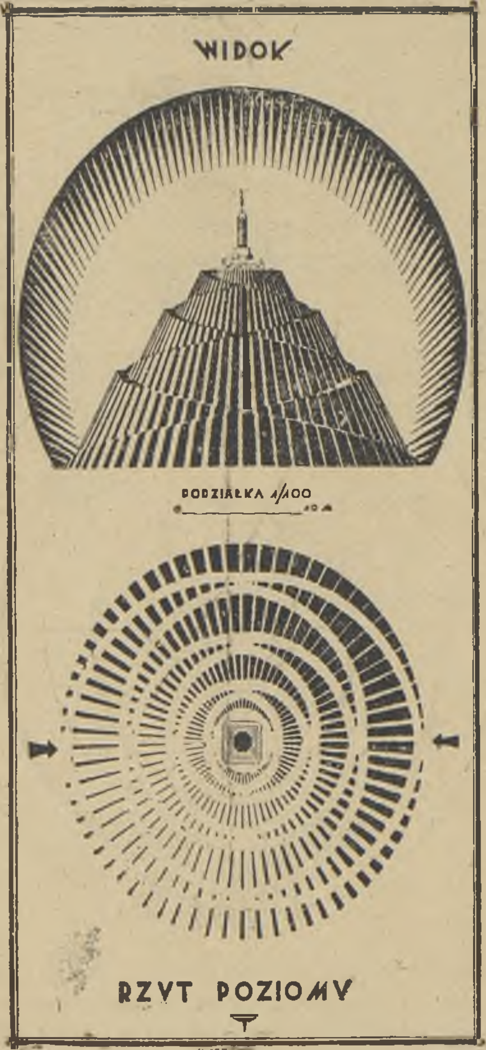
W wyniku ogłoszonego konkursu nadesłano 7 prac, które Sąd oznaczył kolejnemi numerami i rozpatrzył:

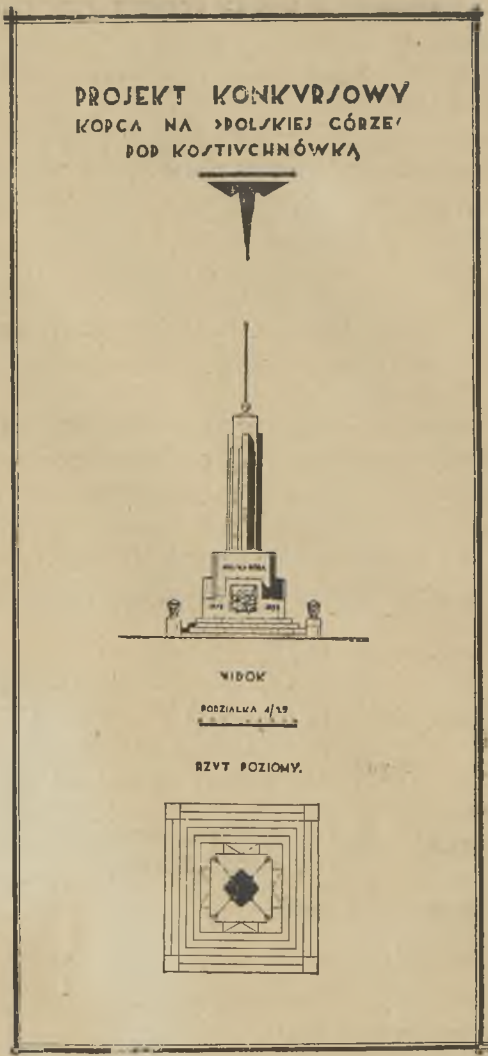
Praca Nr. 1. oznaczona godłem: ╤

Usytuowanie i założenie kopca naogół dobre, nieoznaczono głównego wejścia i dojazdu. Architektura pomnika oryginalna monumentalna o walorach artystycznych, podstawa pomnika zupełnie nie opracowana.

Praca Nr. 2:

Założenie kopca efektowne i oryginalne, lecz niedostosowane do warunków terenowych i materjału, z którego powstanie kopiec (sypki piasek). Linje komunikacyjne niejasne, tworzą labirynt dróg, schody, prowadzące na szczyt, zbyteczne. Kopiec o ostrych zboczach trudny do wykonania, wymagający wyłożenia wielu ścian narożnych ciosami i kosztownej konserwacji. Pomnik pod względem architek-

Ryc. 32—33. Arch. Zdzisław Celarski przy współpracy Zygmunta Haupta i Alfreda Pokiziaka (Krzemieniec). Projekt konkursowy Nr. 1. Kopca na „Polskiej Górze“ pod Kostiuchnówką. Odznaczenie II.

tonicznym dobrze przemyślany lecz niedostosowany do całości.

Praca Nr. 3:

Usytuowanie i założenie kopca bardzo dobre, wejście dogodne, układ linji komunikacyjnych jasny, prosty i celowy. U podnóża głównej części kopca droga okólna dobrze założona. Dojazd do kopca zaznaczony monumentalną budowlą i dwudzielnemi schodami kamiennemi. Kopiec w powyższem ujęciu łatwy do wykonania i konserwacji. Pomnik na szczycie kopca niedostosowany do całokształtu i nienależycie opracowany.

Praca Nr. 4:

Założenie kopca nieodpowiednie, ściany zbyt strome, brak opracowania podstawy części głównej kopca, drogi niedogodne. Obelisk ciężki pod względem architektonicznym, surowo traktowany, nieoryginalny, bez większych walorów artystycznych.

Praca Nr. 5:

Założenie kopca niejasne, słabo opracowane. Pomnik niedostosowany do idei kopca, podstawa pomnika zbyt szeroka w stosunku do wymiarów kopca.

Praca Nr. 6 oznaczona godłem „Ikwa“.

Założenie kopca jasne, proste, dostosowane do terenu, łatwe do wykonania, linje komunikacyjne dogodne. Pomnik pod względem architektonicznym bardzo dobry, lecz w stosunku do wymiarów kopca za wysoki.

Całokształt cechują dodatnie walory estetyczne. Opracowanie projektu zbyt pobieżne.

Praca Nr. 7:

Założenie kopca naogół dobre, lecz niedostatecznie opracowane, mury podporowe za ciężkie, niedostosowane do całości, poszczególne bloki nie powiązane. Pomnik z zakończeniem iglicami brzydki.

Sąd po szczegółowem zbadaniu powyższych prac, ustaleniu ich zalet i wad przyznał:

I. nagrodę honorową pracy Nr. 3.
II. „ „ „ Nr. 1.
III. „ „ „ Nr. 6.

Po otwarciu kopert okazało się, że autorami prac nagrodzonych są: pracy Nr. 3 — inż. arch. *Stanisław Sikorski*. i budowniczy *Stefan Lubiński*, pracy Nr. 1 — architekt dyplomowany *Zdzisław Celarski*, S. A. Warszawa, przy współpracy *Zygmunta Haupta* i *Pokiziaka Alfreda*, studentów Wydz. Architektury Pol. Lwowskiej, pracy Nr. 6—inż. arch. *Władysław Stachoń*.

Konkurs na projekty typowych domków dla spalonego miasteczka Ratna

ogłoszony przez Dyr. Rob. Publiczn. w Łucku z upoważnienia Min. Rob. Publ. dla architektów zamieszkałych na Wołyniu.

Wyciąg z warunków i programu konkursu.

Konkurs obejmuje dwie kategorje domów: murowane i drewniane (po 4 domki) jedne i drugie o następujących pomieszczeniach:

1) 4 pokoje z kuchnią
2) 3 " " "
3) 2 " " "
4) (jednopokojowe z kuchnią (ewentualnie bliźniacze).

W każdym domku winien być sklep (1 ubik.) z mieszkaniem nie połączony — w zależności jednak od sytuacji może być więcej sklepów.

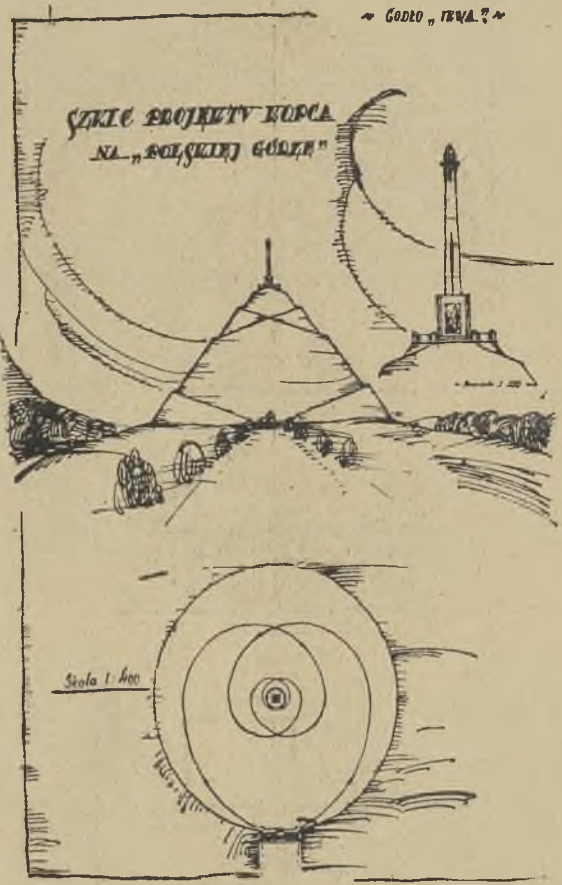
Zabudowania gospodarcze winny obejmować najniezbędniejsze pomieszczenia: drewutnię, chlew, ustępy.

Domki należy projektować jako tanie domki, utylitarnie o jednolitym charakterze pod względem architektonicznym.

Ryc. 35—36. Arch. Szymon Sidorczuk (Równe). Projekt konkursowy Nr. 2. Kopca na Polskiej Górze pod Kościuchnówką.

Ryc. 34. Arch. W. Stachoń (Łuck). Projekt konkursowy № 6. Kopca na „Polskiej Górze“ pod Kostiuchnówką. Odznaczenie III.

Do poszczególnych projektów należy dołączyć plany sytuacyjne na dołączonych szkicach parcel przez uzupełnienie ich, wrysowując projektowane budynki ze wkazaniem przejazdów i podwórz.

Nagrody trzy: I — 1500 zł.
II — 1000 zł.
III — 500 zł.

Termin nadsyłania prac ustala się na dzień 1 września 1928 r.; rozpatrzenie Konkursu nastąpi w dniu 5 września 1928 r.

Skład Sądu Konkursowego stanowić będą:

1) Delegat Ministerstwa Robót Publicznych,
2) Dyrektor Robót Publicznych w Łucku,
3) 2 Architekci z Dyr. R. P. w Łucku.

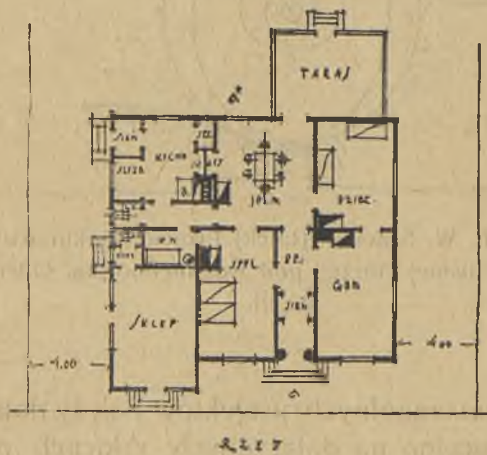
Wyciąg z protokołu Sądu Konkursowego, który odbył się w Łucku dn. 5.IX-1928 r.

Skład Sądu konkursowego:

1) Delegat Ministerstwa Robót Publicznych Inż.-Arch. *Wacław Piasecki.*
2) Zastępca Dyrektora Rob. Publ. Inż. *Wacław Gordziałkowski.*

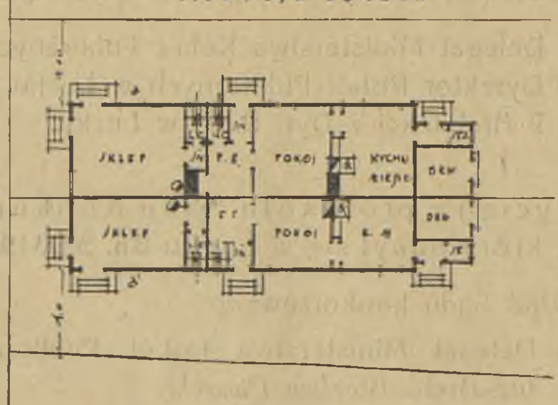

Ryc. 37--39. Typ domu Nr. VIII.

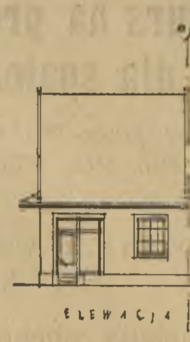

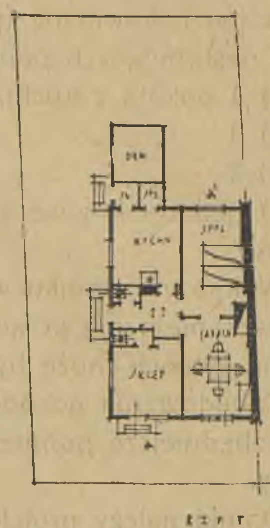
Ryc. 40—41. Typ domu Nr VII.

3) Naczelnik Oddziału Architektoniczno - Budowlanego D. R. P. Inż.-Arch. *Jan Siemiątkowski.*
4) Architekt Rejonu Kowelskiego Inż.-Arch. *Tadeusz Krafft.*

Ogółem wpłynęło na konkurs pięć prac, które Sąd postanowił rozpatrzyć w kolejności wpływania ich na konkurs, następnie w sposób porównawczy:

Praca Nr. 1 godło pięć kółek (ooooo).
  Ocena parcel I i II
  Sytuacja: zbyt intensywne zabudowanie, nieuwzględniono potrzeb sąsiadów.
  Projekt: tworzenie świetlika zbędne, architektura nie odpowiada polskiemu charakterowi mało-miejskiemu.

Ryc. 42—43. Typ domu Nr. V.

Ryc. 37—43. Arch. Szymon Sidorczuk (Równe). Projekt konkursowy Nr. 3 na domki w m. Ratnie. Nagroda I.

Praca Nr. 2 godło dwa kółka („oo")
  Ocena parcel I i II.
  Sytuacja: możliwa,—winna być jednak potraktowana bliźniaczo.
  Projekt: elewacja i rozplanowanie zbyt skomplikowane.

Praca Nr. 3 godło „trójkąt"
  Ocena parcel I i II.
  Sytuacja: duże podwórze, dojazd łatwy—sytuacja dobra.
  Projekt: elewacja dobra lecz rozplanowanie zbyt skomplikowane, traktowane po wielkomiejsku.

Praca Nr. 4 godło „Cel-Kar".
  Ocena parcel I i II.
  Sytuacja: dobra, ustępy wysunięte niepotrzebnie.
  Projekt: rozplanowanie dobre, elewacja nie odpowiada warunkom konkursu wskutek piętra.

Praca Nr. 5 godło koło w kole.
  Ocena parcel I i II.

Sytuacja: wadliwa wskutek wysunięcia wąskiego budynku i niezwiązania dachów.

Projekt: rozplanowanie dobre, elewacja zepsuta dachami.

Praca Nr. 1 parcela III.

Sytuacja: wadliwa wskutek złego umieszczenia budynku gospodarczego i ustępu.

Projekt: rozplanowanie niezbyt szczęśliwe, kuchnia zbyt wysunięta i bez komina, skład ciemny, łamana ściana.

Praca Nr. 2, parcela III.

Sytuacja: bardzo dobra.

Projekt: rozplanowanie gorsze, sień wzdłuż budynku zbędna.

Praca Nr. 3, parcela III.

Sytuacja: bardzo dobra.

Projekt: rozplanowanie wadliwe wskutek nieusprawiedliwionych wyskoków budynku.

Praca Nr. 4, parcela III.

Sytuacja: nie odpowiada dla domu murowanego, oraz zbyteczne dwa przejazdy.

Projekt: wadliwe rozplanowanie, połączenie sklepu z mieszkaniem niepotrzebne, ciemna kuchnia.

Sytuacja: dobra.

Praca Nr. 5, parcela III.

Projekt: rozplanowanie i elewacja dobre.

Praca Nr. 1, parcela IV.

Sytuacja: zła, budynek gospodarczy, „przypadkowy".

Projekt: złe rozwiązanie narożnika, elewacja nieładna, brak mieszkań.

Praca Nr. 2, parcela IV.

Sytuacja: zbyt intensywnie zabudowana parcela.

Projekt: rozplanowanie dobre, elewacja niespokojna.

Praca Nr. 3, parcela IV.

Sytuacja: dobra.

Projekt: elewacja niezła, lecz narożnik źle rozplanowany.

Praca Nr. 4, parcela IV.

Sytuacja: zepsuta budynkiem gospodarczym.

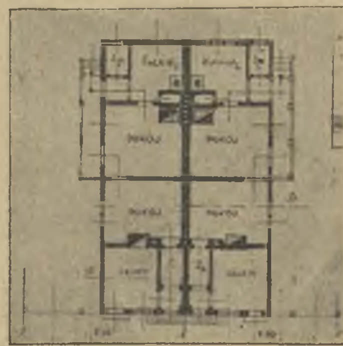
Projekt: rozplanowanie dobre, piętro nieodpowiednie.

Praca Nr. 5, parcela IV.

Sytuacja: zbyt intensywnie zabudowana.

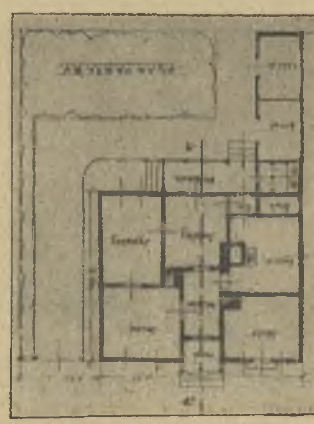

Ryc. 44—47. Typ domu Nr. VII

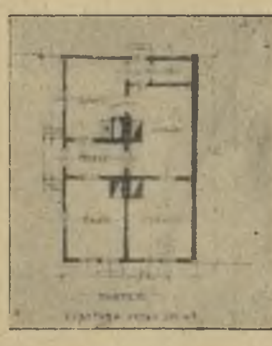

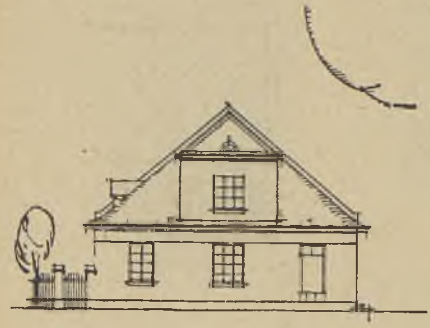

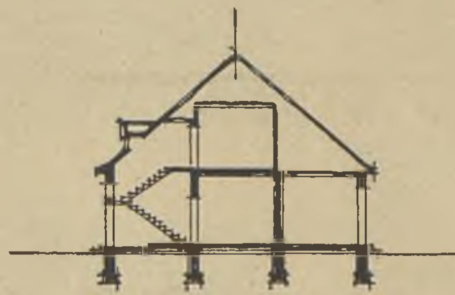
Ryc. 47—49. Typ domu Nr. VI.

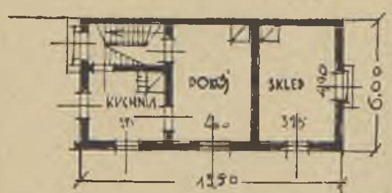

Ryc. 50—51. Typ domu Nr- V.

Ryc. 44—51. Arch. Zdzisław Celarski i Tadeusz Karasiński (Krzemieniec). Projekt konkursowy Nr. 4 domków w m. Ratnem. Nagroda II.

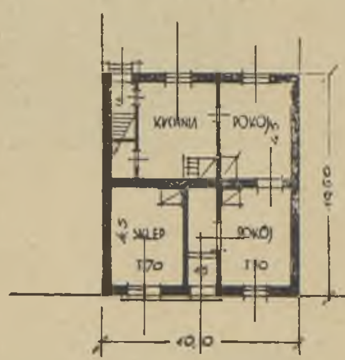

Ryc. 52—54. Typ domku Nr. II.

Ryc 55—56. Typ domku Nr. III.

Projekt: elewacja niezła, lecz złe rozplanowanie.

Praca Nr. 1, parcela V.

Sytuacja: zbyt zabudowana, brak przejazdu, zawiele brandmuru.

Projekt: niefortunne rozplanowanie.

Praca Nr. 2, parcela V.

Sytuacja: budynek drewniany bez powodu sytuowany między brandmurami.

Projekt: Rozplanowanie dostateczne.

Praca Nr. 3, parcela V.

Sytuacja: dobra.

Projekt: zbędny brandmur w uskokach, rozplanowanie dobre.

Praca Nr. 4, parcela V.

Sytuacja: dobra.

Projekt: rozplanowanie dobre.

Praca Nr. 5, parcela V.

Sytuacja: dobra.

Projekt: rozplanowanie dobre.

Praca Nr. 1, parcela VI.

Sytuacja: dobra, ustępy niepotrzebnie wolnostojące.

Projekt: elewacja sztuczna i nieładna, — rozplanowanie niezle.

Praca Nr. 2, parcela VI.

Sytuacja: za intensywnie zabudowana.

Projekt: rozplanowanie zbyt skomplikowane.

Praca Nr. 3, parcela VI.

Sytuacja: dobra.

Projekt: rozplanowanie słabsze, zbyt dużo korytarzy.

Praca Nr. 4, parcela VI.

Sytuacja: przejazd winien się znajdować od bocznej ulicy.

Projekt: w rozplanowaniu wadliwe umieszczenie ustępów.

Praca Nr. 5, parcela VI.

Sytuacja: brak gospod. budynku.

Projekt: rozplanowanie dobre, elewacja nieusprawiedliwiona.

Praca Nr. 1, parcela VII.

Sytuacja: budynek winien być bliźniaczy, z odstępami z dwu stron.

Projekt: rozplanowanie niezłe.

Praca Nr. 2, parcela VII.

Sytuacja: przestrzeni dużo, lecz zbyt wiele brandmuru.

Projekt: rzut skomplikowany:

Praca Nr. 3, parcela VII.

Sytuacja: dobra.

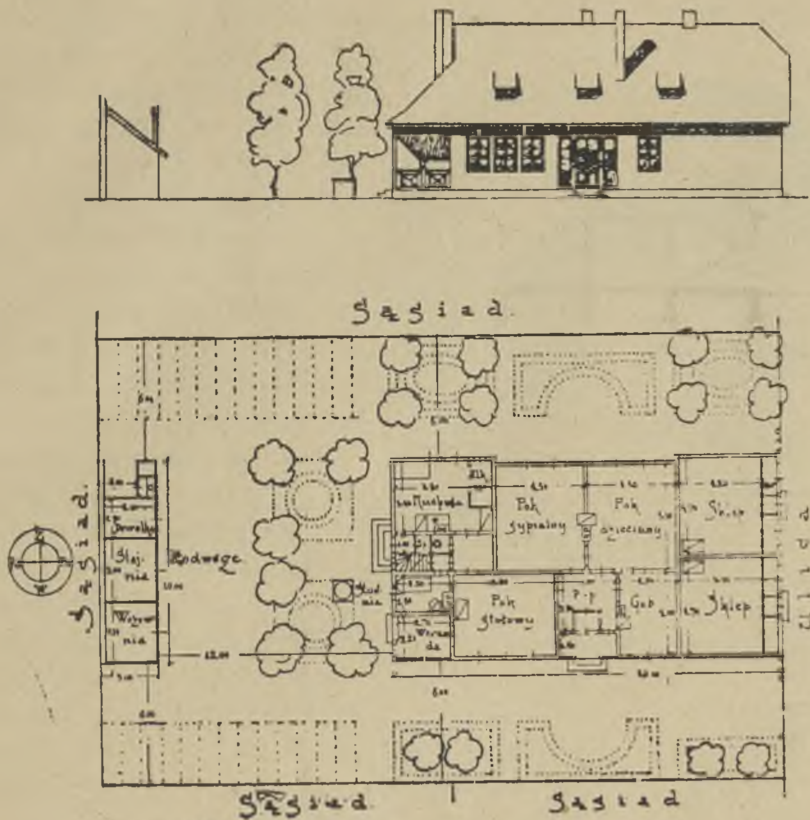
Projekt: rozplanowanie dobre.

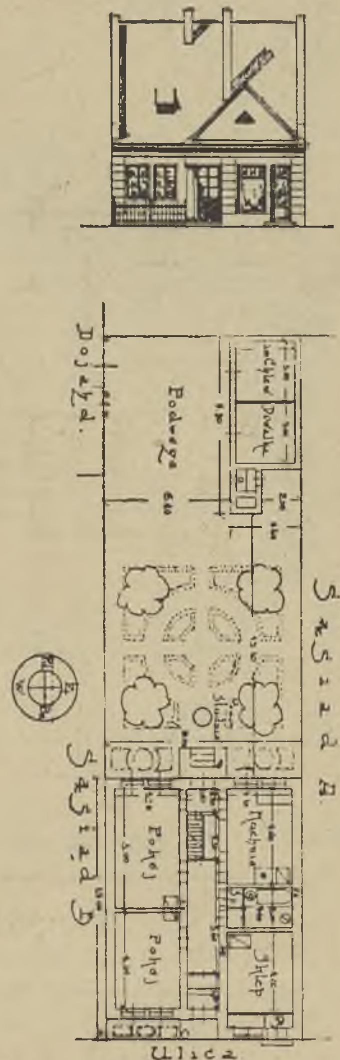

Ryc. 57—58. Typ domku Nr. XI.

Ryc. 52—58. Arch. W. Stachoń (Łuck). Projekt konkursowy Nr. 5 na domki w m. Ratnie. Nagroda III.

Ryc. 59—60. Typ domku Nr. VIII.

Ryc. 61—62 Typ domku Nr. III.

Praca Nr. 4, parcela VII.
Sytuacja: dobra.
Projekt: frontowe sienie do mieszkań zbędne.

Praca Nr. 5. parcela VII.
Sytuacja: możliwa.
Projekt: rozplanowanie i elewacja złe.

Praca Nr. 1, parcela VIII.
Sytuacja: parcela źle wyzyskana.
Projekt. rozplanowanie dobre.

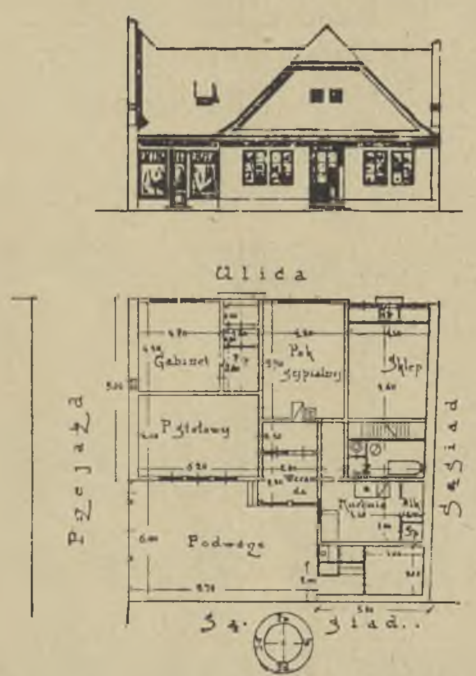
Praca Nr. 2, parcela VIII.
Sytuacja: za mało wyzyskana parcela.
Projekt: rozplanowanie dobre.

Praca Nr. 3, parcela VIII.
Sytuacja: dobra.
Projekt: rozplanowanie dobre.

Praca Nr. 4, parcela VIII.
Sytuacja: dobra.
Projekt: rozplanowanie dobre.

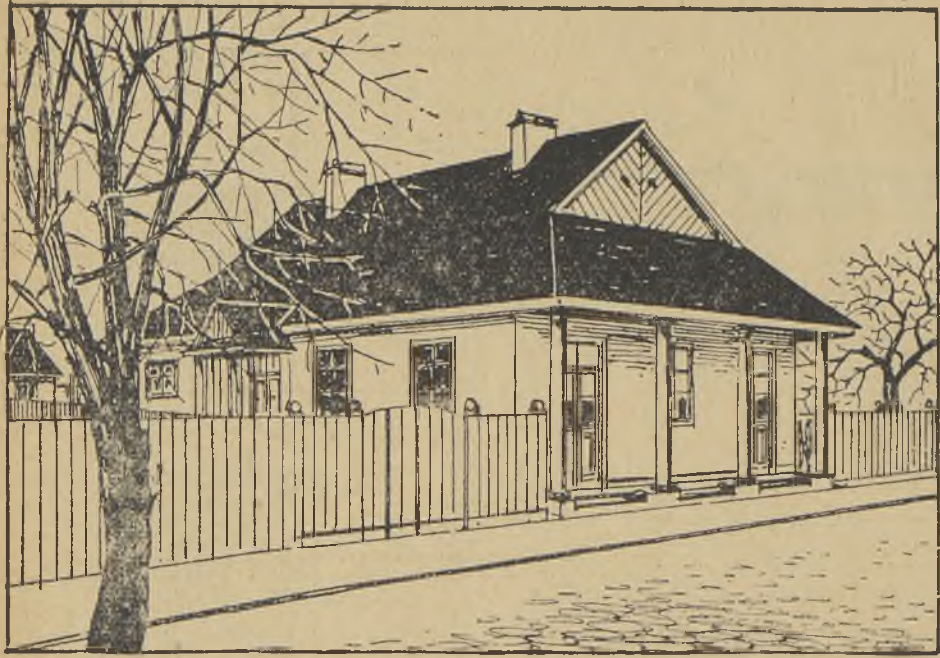
Praca Nr. 5, parcela VIII.
Sytuacja: brak budynku gospodarczego.
Projekt: elewacja nieodp. charakt. pokoje na piętrze zbędne.

Według powyższej oceny prace zostały oznaczone punktami od 1 do 3 przyczem nagrody wyznaczono w sposób następujący:

Ryc. 63—64. Typ domu Nr. VI.

Ryc. 59—64. Arch. Stanisław Sikorski (Krzemieniec). Projekt konkursowy Nr. 2, na typowe domki w m. Ratnie.

Ryc. 65. Typ domu Nr. VIII. Szkic perspektywiczny.

Ryc, 65—66. Budowniczy Stefan Lubiński (Krzemienicc). Projekt konkursowy Nr. 1, na domki w m. Ratnie.

Tabela oceny i uchwała Sądu Konkursowego.

Nr. Nr. Ofert.	Nr. Nr. Parcel								Sytuacja elewacja i plan.	Suma	Uwaga
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII			
1	0/1	0/2	2/2	0/1	1/2	2/2	2/2	2/3	9/14	23	
2	1/2	1/2	3/2	2/2	0/2	2/2	2/1	2/3	13/16	29	
3	3/2	3/2	3/2	3/2	3/3	3/2	3/3	3/3	24/19	43	Nagr. I
4	3/2	3/2	1/2	2/3	3/3	2/2	3/2	3/3	20/19	39	Nagr. II
5	2/2	2/2	3/3	2/1	3/2	1/2	2/1	2/2	17/15	32	Nagr. III

Postanowiono przyznać nagrody:

Autorowi pracy pod godłem trójkąt nagrodę 1-szą 1500 zł.

Autorowi pracy, pod godłem Cel-Kar nagrodę 2-gą 1000 zł.

Autorowi pracy, zaopatrzonej godłem koło w kole — nagrodę 3 cią 500 zł.

Po otwarciu ofert okazało się:

Nagroda I — *Arch. Szymon Sidorczuk* (Równe).

Nagroda II — *Arch. Zdzisław Celarski i Karasiński Tadeusz* (Krzemieniec).

Nagroda III — *Arch. Władysław Stachoń* (Łuck).

Z życia Wołyńskiego Stowarzyszenia Techników.

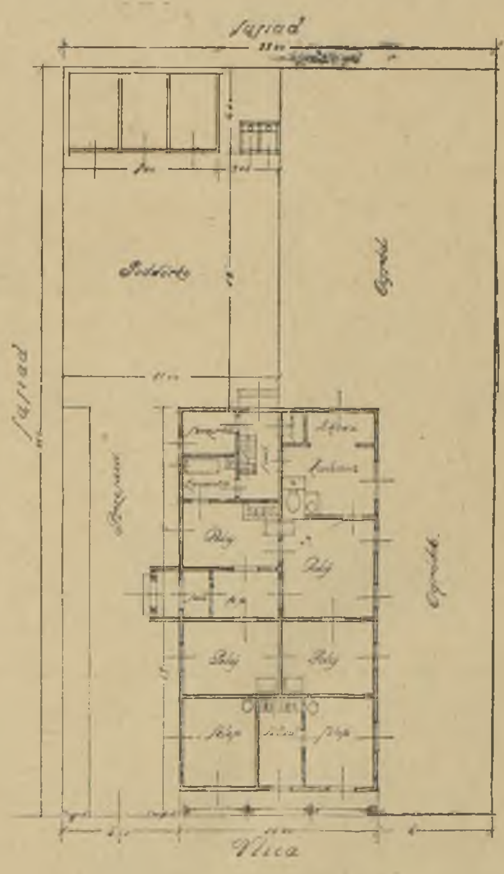
Protokół № 101 z posiedzenia Wydziału W. S. T. z dnia 27 kwietnia 1929 r.

Obecni: kol. E. Rajewski, jako przewodniczący, członkowie :kol. Bielicki, Lewandowski, Kokesz, Raczyński i Romanowicz, oraz kol. Stachoń od Koła Architektów.

Porządek dzienny:

1) Przyjęcie nowych członków: przyjęto inż. Jana Królikowskiego (Kowel, Łucka 97), i inż. Wiktora Librowicza (Łuck, Okręgowa Dyrekcja Robót Publicznych.

2) W sprawie okólnika Z.P.Z.T. № 29 postanowiono poruczyć kol. Kokeszowi i Stachoniowi opracowanie wniosków co do projektu ustawy o popieraniu tanich mieszkań. Nadto uchwalono uiścić Z.P.Z.T. zaległe wkładki członkowskie w wysokości 338,75 zł.

Ryc 66. Typ domu Nr. VIII.

3) W sprawie budowy Domu Techników w Łucku, postanowiono wystosować pismo do Ministerstwa Robót Publicznych wraz z przybliżonym kosztorysem budowy z prośbą o przyznanie pożyczki długoterminowej.

4) Przyjęto do wiadomości odmowę Nowogródzkiego Stowarzyszenia Techników co do współpracy w redagowaniu czasopisma „Wołyńskie Wiadomości Techniczne".

5) Uchwalono zwrócić się do Wydawnictwa Przewodnika „Przemysłu i Handlu" z prośbą o zamieszczenie adresu Stowarzyszenia w III. Roczniku.

Protokół № 102 z posiedzenia Wydziału W. S. T. z dnia 4 maja 1929 r.

Obecni: kol. E. Rajewski jako przewodniczący, członkowie: kol. Bielicki, Hantke, Lewandowski, Kokesz, Raczyński, Romanowicz i Siemiątkowski.

Porządek dzienny:

1) W sprawie zorganizowania wycieczki do Poznania, celem zwiedzenia P. W. K. postanowiono urządzić takową w tygodniu technicznym t. zn. od 22 do 27 czerwca r. b.

Uchwalono umieścić w najbliższym numerze czasopisma „Wołyńskie Wiadomości Techniczne" odpowiedni komunikat, zaznaczając, że przybliżone koszta jazdy koleją oraz noclegi będą wynosiły około 200 zł., z czego zgłaszający się uczestnicy wycieczki winni w terminie do 10 czerwca r. b. uiścić na ręce tut. skarbnika względnie na konto P. K. O. № 80.613 jako zadatek 100 zł.

2) W sprawie prośby p. Tamary Czerniawskiej z Równego postanowiono wystawić wymienionej zaświadczenie, że jej mąż, ś. p. Aleksander, był członkiem tut. Stowarzyszenia i że od r. 1902 do r. 1917 pełnił służbę na kolejach żelaznych.

Za łaskawe użyczenie prac konkursowych Domu Ludowego w Horochowie i finansowe poparcie wydania tychże prac składamy tą drogą panu Staroście Horochowskiemu *Zygmuntowi Bobińskiemu* przewodniczącemu Komitetu Budowy Domu Ludowego serdeczne podziękowania.

Koło Architektów.

Redaktor odpowiedzialny, **E. Rajewski.**.
Wydawca: Wydział Wołyńskiego Stow. Techników.

KONKURS

na stanowisko pomocnika inżyniera miejskiego

z poborami w/g VIII st. sł. z 25% dodatkiem komunalnym.

Od kandydatów na powyższe stanowisko wywagane są:

1) Ukończone wyższe studja w zakresie budownictwa (pierwszeństwo mają inż. architekci),
2) nieprzekraczalny 40 rok życia,
3) złczenie świadectw z poprzedniej praktyki,
4) powołanie się na referencję,
5) własnoręcznie napisany życiorys.

Oferty należy składać do Magistratu m. Łucka do dnia 15 maja 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Magistrat m. Łucka.

UPOWAŻNIONE ZASTĘPSTWO

NA

WOŁYŃ

SAMOCHODÓW OSOBOWYCH i CIĘŻAROWYCH

części zamienne — CHEVROLET — solidna obsługa

BIURO

TECHNICZNO-HANDLOWE

„AUTOTECHNIK"

ŁUCK, JAGIELLOŃSKA 64.

— — — TELEFON Nr. 226. — — —

INŻYNIER ARCHITEKT

FRANCISZEK KOKESZ

Łuck, ul. Sienkiewicza L. 12-c,

OBOK POCZTY

wykonuje

wszelkie prace wchodzące w zakres architektury, budownictwa oraz prowadzi kierownictwo robót.

GRZEGORZ GŁUSZCZUK

PRZEDSIĘBIORSTWO

ROBÓT INŻYNIERYJNO-BUDOWLANYCH

ŁUCK, AL. BOLESŁAWA CHROBREGO № 14

WYKONYWA

WSZELKIE ROBOTY

WCHODZĄCE W ZAKRES BUDOWNICTWA.

Ministerswo Robót Publicznych *Warszawa, dnia 19 kwietnia 1929 r.*
Departament Budowlany
L. VIII—891/29

KONKURS

Ministerstwo Robót Publicznych ogłasza konkurs na wybudowane domu wiejskiego o 2 izbach, komorze, alkierzu i sieni wraz z piwnicą, z materjałów zastępczych, jako materjałów zasadniczych, wyłączając cegłę paloną, wapno, drzewo budulcowe, a to dla okolic pozbawionych tych materjałów budowlanych, położonych daleko od tras kolejowych i szosowych. Drzewo budulcowe może być jednak użyte do konstrukcji dachu i stropów, do podłóg, drzwi, okien i t. p. cegła i wapno do budowy otworów kominowych i kominów.

Oferty wraz z planem szczegółowym, opisem materjału, z jakiego konkurujący ma zamiar wystawić budynek, oraz ze szczegółowym kosztorysem, na podstawie którego może konkurujący wystawić dany budynek, należy składać do Ministerstwa Robót Publicznych do dnia 31 maja r. b. do godziny 12-ej w kancelarji Wydziału VIII (Kredytowa 9—VI piętro pokój Nr. 118). Trzej oferenci, przedstawiający warunki najkorzystniejsze tak pod względem technicznym jak i finansowym, po zakwalifikowaniu ich do realizacji przez Ministerstwo Robót Publicznych będą mieli powierzone postawienie budynków w Warszawie na polach Bielańskich.

Szemat rozkładu, wedle którego ma byś wystawiony dany budynek, jego rozmiary, dokładne położenie placu oraz bliższe warunki otrzymać można w Ministerstwie Robót Publicznych, Departament Budowlany. Warszawa (Kredytowa 9-VI piętro pokój Nr. 118) codziennie pomiędzy 11 a 12.

(—) *Opolski*
Dyrektor Departamentu.